

Meri Matušan

MOGUĆNOST OMASOVLJAVANJA SPORTA UČENIKA KROZ ŠKOLSKE ŠPORTSKE KLUBOVE

1. UVOD

Godinama smo svjesni vrlo malog postotka učenika koji se bave sportskom aktivnosti izvan nastave ili izvan škole. U velikom broju škola, nastavnici tjelesne i zdravstvene kulture okupljaju učenike unutar nekoliko sportskih sekcija. Na taj se način određeni broj učenika (10 - 20% od ukupnog broja) može dodatno, uz nastavu tjelesne i zdravstvene kulture, baviti nekom sportskom aktivnošću. To je svakako broj kojim ne bismo trebali biti zadovoljni. On se gotovo podudara s udjelom hrvatskog stanovništva koji se bavi tjelesnom rekreacijom (17%), a koji ističemo kao premali. Stoga je jedna od glavnih zadaća nastavnika tjelesne i zdravstvene kulture u školama privući u sport što veći broj učenika. Iako je uvriježeno mišljenje da su nove generacije učenika “sve lošije” i da ih je sve teže animirati za sportske aktivnosti, primjer koji iznosim govori upravo suprotno.

2. SPORTSKI POKRET U PRVOJ GIMNAZIJI

Mjesto radnje je Prva gimnazija u Zagrebu. Škola ima veliku i dobro opremljenu dvoranu (30x20 m) što je vrlo važno za realizaciju ovakvog programa izvannastavnih aktivnosti. Nastava se odvija u jednom turnusu (prije podne ili poslije podne). Izvannastavne aktivnosti se izvode u suprotnom turnusu i navečer te subotom. Pokazalo se da učenicima nije nikakav problem ostati nakon nastave kako bi se uključili u međurazredno natjecanje.

Prvih godina održavalo se košarkaško prvenstvo za mladiće. Svake godine bilo je sve masovnije. Kako su u školi djevojke u većini, organizirali smo i odbojkaško prvenstvo za djevojke. I ono se omasovljavalo iz godine u godinu. Nakon toga organizirali smo turnire u badmintonu i stolnom tenisu pa u “haklu” na jedan koš. Godinama se održavalo i natjecanje plesnih grupa škole. Učenici su imali kontinuirana natjecanja kroz čitavu školsku godinu. Potom je počela djelovati i planinarska sekcija škole unutar koje su učenici mogli planinariti jednom mjesečno.

U školskoj godini 2001./2002. odlučili smo sva natjecanja ujediniti u jedan veći projekt koji smo nazvali “Najsportskiji razred škole” i koji će trajati kroz cijelu školsku godinu. Glavni cilj natjecanja bio je omasovljavanje izvannastavnih sportskih aktivnosti. Razvili smo sustav bodovanja. Sudjelovanje je nosilo određeni broj bodova, ali jednako tako i plasman u daljnji krug natjecanja kao i osvajanje medalja. Nakon svakog natjecanja objavili smo tablicu s novim bodovima i poretkom razreda.

Na početku svake školske godine donosili smo okvirni plan rada Školskog športskog kluba "Prva" tako da su učenici unaprijed znali kada ih i koja aktivnost očekuje. Svako natjecanje bilo je popraćeno izvješćem i fotografijama na web-stranici škole. Na kraju godine sveukupni kronološki prikaz bio je objavljen u ljetopisu škole.

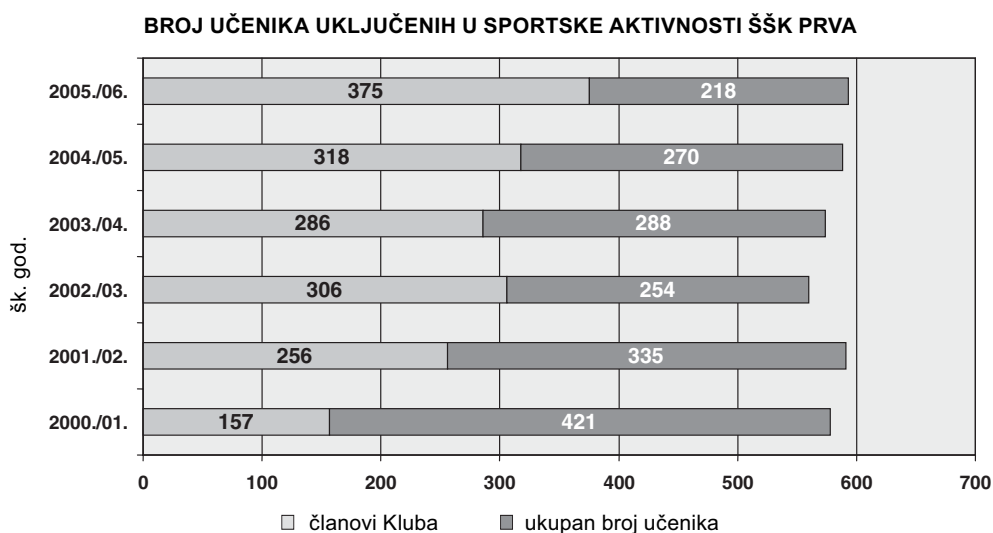
Već prve godine natjecanje je dobilo svoj smisao. Učenici su shvatili da je za ponijeti naslov "najsportskijeg razreda" važno masovno sudjelovanje. Osvajanje odličja je dobrodošlo, ali nije presudno. Iz godine u godinu natjecanje je "raslo", a ujedno se i pokazivalo da pobjedu odnose razredi u kojima vlada zdrava atmosfera i kolektivni duh i u kojima svi učenici teže zajedničkom cilju – osvajanju naslova. Dakako, dio se učenika nije uključivao u natjecanja (vrlo mali dio), ali su razredu donosili bodove odlazeći na planinarske izlete. Posljednje dvije godine natjecanja, razredi koji su pretendirali na naslov svi bi se prijavljivali na turnire u haklu, badmintonu i stolnom tenisu. U školskoj godini 2005./2006. organizirali smo najmasovnije natjecanje u povijesti škole – mješovito odbojkaško prvenstvo (tri mladića i tri djevojke na terenu). Prijavilo se 30 ekipa, a sastojale su se od najmanje 10 igrača. Napomenimo da škola ima samo 20 razreda. Neki su razredi prijavili čak tri ekipe. Iste te godine organizirali smo prvi put natjecanje plivačkih štafeta na obližnjem bazenu te humanitarni turnir u graničaru. Osim što su sportska borilišta stalno bila puna, veliki broj učenika je bio i na tribinama te je tako u dvorani vladala prava sportska atmosfera. Svako odigravanje finalnih utakmica bio je mali spektakl. Dakako, učenici su osvajali medalje, proglašavani su i nagrađivani najbolji igrači.

Na kraju školske godine proglašavan je najsportskiji razred škole. Svi učenici pobjedničkog razreda nagrađivani su majicom s natpisom "Najsportskiji razred škole".

Preduvjet za sudjelovanje učenika u natjecanjima bilo je učlanjivanje u Športski klub škole uz uplatu simbolične članarine od 12,00 kn godišnje. Na taj način mogli smo sa sigurnošću pratiti koliki postotak učenika je obuhvaćen našim sportskim pokretom, kako ga volimo nazvati. Taj broj je iznosio i do **65%** učenika škole. Grafikoni 1 i 2 prikazuju rastući broj učenika koji je sudjelovalo u izvannastavnim aktivnostima Kluba.

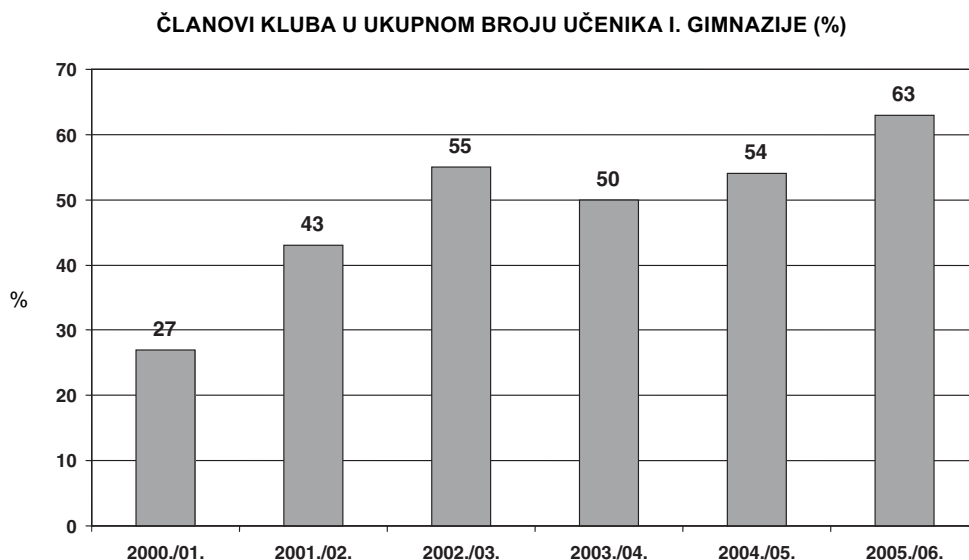
Dakako, osim ovih navedenih aktivnosti, škola ima i sportske sekcije unutar kojih se pripremaju ekipe za nastup na međuškolskim natjecanjima.

Važno je spomenuti i da su neke aktivnosti unutar Školskog športskog kluba humanitarne. Godinama se odigrava humanitarna odbojkaška utakmica profesora Prve i Četvrte gimnazije (škola s kojom dijelimo prostor). Ta utakmica privlači golem broj navijača. Nekoliko godina odigravan je ženski malonogometni turnir u kojem su sudjele ekipe iz šest škola, a u školskoj godini 2005./2006. održan je i turnir u graničaru.

Grafikon 1

Projekt provode dvoje nastavnika tjelesne i zdravstvene kulture koji rade u Prvoj gimnaziji. Sve što rade s učenicima izvan nastave isključivo je iz ambicije i bez naknade. U nastavku teksta je prikaz našeg projekta – način bodovanja i tablica na kraju školske godine 2005./2006.

Grafikon 2

Prilog 1. Prikaz načina bodovanja u projektu "Najsportskiji razred škole"

<p>Sudjelovanje na međurazrednim prvenstvima (ekipno) – 7 bodova</p> <p>Sudjelovanje na turnirima</p> <ul style="list-style-type: none"> • stolni tenis - 1 bod po natjecatelju • badminton - 1 bod po natjecatelju • haki "3 na 3" - 2 boda po ekipi <p>Sudjelovanje u planinarskoj turi - 1 bod po planinaru</p> <p>Sudjelovanje na Festivalu trčanja (Jarun) – 1 bod po sudioniku</p> <p>Plasman u viši rang natjecanja na međurazrednim prvenstvima</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2. krug - 2 boda • 3. krug - 2 boda 	<p>Osvajanje medalje u kolektivnom sportu</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlato - 6 bodova • srebro - 5 bodova • bronca - 3 boda <p>Osvajanje medalje na "haki" turniru</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlato – 2 boda • srebro – 1.5 bod • bronca – 1 bod <p>Osvajanje medalje u pojedinačnom nastupu i u paru</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlato - 1.5 bod • srebro - 1 bod • bronca - 0.5 bodova <p>NAPOMENA! Ukoliko su ekipa ili natjecatelj diskvalificirani zbog nedo-laska njihovi bodovi se ne zbrajaju.</p>
---	--

Prilog 2.

NAJSPORTSKIJI RAZRED – konačna tablica 2005./2006.

Poredak	Razred	Haki, pješaćenje, plivanje, odbojka, nogomet, stolni tenis, graničar, košarka	Osvojene medalje	Ukupno bodova
1.	4.e	122	9	131
2.	3.c	91	14	105
3.	3.e	79	5	84
4.	1.b	76	4	80
5.	4.b	59	15,5	74,5
6.	4.d	51	20	71
7.	3.d	65	5,5	70,5
8.	1.e	65	3	68
9.	3.b	59	7	66
10.	2.d	54	4,5	58,5
11.	2.b	40	6	46
12.	3.a	43	0	43
13.	2.a	41	0	41
14.	4.c	40	0	40
15.	4.a	37	1	38
16.	2.e	34	0	34
16.	1.d	34	0	34
18.	2.c	27	0	27
19.	1.a	26	0	26
19.	Prof.	26	0	26
21.	1.c	9	0	9

Iz priloga br. 3 vidi se koliki su bili ukupni troškovi čitavog programa u posljednje dvije godine.

Prilog 3.

PRIKAZ TROŠKOVA KLUBA		
Namjena	2004./2005.	2005./2006.
Medalje	1.100,00 kn	1.280,00
Nagrade najboljim igračima	300,00 kn	300,00
Suđenje završnica	320,00 kn	320,00
Organizacija i provođenje natjecanja	0 kn	0 kn
Majice za najsportskiji razred	3.600,00 kn (2 razreda podijelila naslov)	1.800,00
Ukupno	5.320,00 kn	3.700,00 kn

Kao što je ranije spomenuto program realiziraju dvoje nastavnika tjelesne i zdravstvene kulture uz minimalnu pomoć kolega iz zbornice. Godišnja cijena programa je svakako zanemariva kada se zna koji je broj učenika obuhvaćen njime te koji su njegovi višestruki ciljevi postignuti: kvalitetno provođenje slobodnog vremena učenika, sportsko ostvarenje i onih učenika koji nikad nisu bili uspješni u sportu, sportska borba za kolektiv, poštivanje protivnika i pravila igre. Kada maturiraju, naši učenici kao najljepše uspomene iz škole ističu upravo trenutke koje su proveli u sportskoj dvorani.

3. ZAKLJUČAK

Godinama se pokušavaju osmisliti razni modeli za omasovljavanje sporta učenika. Za sada oni nisu dali rezultate. Mi smo u našoj sredini našli rješenje s kojim smo zadovoljni i mi i učenici. Nedostaje samo posljednja karika – način vrednovanja energije i vremena onih koji program osmišljavaju i provode.

4. LITERATURA

1. Findak, V., *Metodički organizacijski oblici rada u edukaciji, sportu i športskoj rekreaciji*, Hrvatski savez za športsku rekreaciju, Zagreb, 1992.
2. Horga, S., D. Štimac (1995.), *Uživanje u tjelesnom vježbanju i tjelesno zdravlje*, Zbornik radova.
4. Ljetne škole pedagoga fizičke kulture RH "Tjelesno vježbanje i zdravlje", Rovinj, 55-56.

3. Ivović, S., Žarković, B., *Igre za škole, sport i rekreaciju*, Sportska knjiga, Beograd, 1977.
4. Ljetopis 1. gimnazije 2000./2001., 1. gimnazija, Zagreb, 2001.
5. Ljetopis 1. gimnazije 2001./2002., 1. gimnazija, Zagreb, 2002.
6. Ljetopis 1. gimnazije 2002./2003., 1. gimnazija, Zagreb, 2003.
7. Ljetopis 1. gimnazije 2004./2005., 1. gimnazija, Zagreb, 2005.
8. Ljetopis 1. gimnazije 2005./2006., 1. gimnazija, Zagreb, 2006.